

Tvítyngi

Tungutak kafli 2.4

Hvað er tvítyngi?

- Einstaklingur sem hefur tvö tungumál á valdi sínu er tvítyngdur
 - Tvö móðurmál – máltaka þarf að fara fram fyrir kynþroskaaldur (fyrir 11/12 ára aldur)
 - Tvítyngd börn byrja að greina á milli tungumála við tveggja ára aldur
- Virkt tvítyngi – Hugtak sem nær yfir þá sem nota tvö tungumál jöfnum höndum í daglegu lífi

Máltaka annars máls

- Hefst oft á leikvellinum eða skólalóðinni
 - Máltaka fyrra máls komin langt á veg
 - Talmál kemur því fyrst og síðar ritmál
 - Hið síðarnefnda getur vafist meira fyrir þeim
 - Annar orðaforði, ýmis stílbrögð
 - Talmál – tveggja ára ferli
 - Ritmál 5-7 ára ferli

Mikilvægi móðurmálsins

- Góð undirstaða í móðurmálinu mikilvæg
 - Eigi barn að ná valdi á nýju máli
- Jafnframt mikilvægt að halda móðurmálinu við samhliða máltöku nýs máls
 - Annars getur barn átt erfitt með lestur
 - Hefur slæm áhrif á frekara nám
 - Allur kraftur fer í máltökuna á kostnað annars náms
 - Truflun á málþroska

Mikilvægi móðurmálsins

- Við skólagöngu þarf að viðhalda móðurmálinu:
 - Þjálfar börn í að lesa á móðurmálinu
 - Bjóða börnum að lesa námsgreinarnar á móðurmálinu
 - Til að þau standi jafnfætis öðrum nemendum
 - Tími og orka fer í að lesa á máli sem maður hefur ekki fullkomlega á valdi sínu.

Aðalnámskrá grunnskóla 2007

- ... er stefnt að því að nemendur verði hæfir til að taka fullan þátt í íslensku samfélagi sem tvítyngdir einstaklingar með rætur og innsæi í tvo eða fleiri menningarheima ... farsælast að þróun móðurmáls haldi áfram ... stuðlað að virku tvítyngi en ekki málskiptum ... [annars] hætta á að tjáning og samskipti milli foreldra og barna geti orðið takmörkuð (sjá Tungutak bls. 42)

Í stórum dráttum:

- Íslenska sem annað tungumál sé lykill að:
 - 1) íslensku skólastarfi
 - 2) íslensku samfélagi
 - 3) virku tvítyngi
 - 4) tveimur menningarheimum